

«КЕЛІСЕМІН»

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігі
Техникалық және кәсіптік білім
департаментінің директоры

Ә.Т. Мұханбетов

« 06 »

2025 ж.

«БЕКІТЕМІН»

ҚР ҒЖБМ «Ұлттық тестілеу
орталығы» ШЖК РМҚ
директоры

Б. С. Абдрасилов

« 08 »

2025 ж.

**«Қазақ тілінде оқытпайтын топтардағы қазақ тілі мен әдебиеті» пәні бойынша
Педагогтердің білімін бағалауға арналған тест спецификациясы**

- 1. Мақсаты:** Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтерді аттестаттау барысында Педагогтердің білімін бағалауға арналған тест тапсырмаларын әзірлеу.
- 2. Міндеті:** Педагогтердің білім деңгейінің біліктілік талаптарға сәйкестігін анықтау
- 3. Мазмұны:** «Қазақ тілінде оқытпайтын топтардағы қазақ тілі мен әдебиеті» пәні бойынша педагогтерді аттестациялауға арналған тест.

№	Тақырып	№	Тақырыпша
01	Лексика Сөздік қор	01	Сөздің тура және ауыспалы мағыналары Көп мағыналы сөздер
		02	Омоним, синоним, антоним, тұрақты тіркес, мақал-мәтел Көнерген сөздер, неологизмдер Кірме сөздер мен диалект сөздер, кәсіби сөздер мен терминдер Эвфемизмдер мен дисфемизмдер
02	Фонетика Үндестік заңы Буын және тасымал	03	Тіл дыбыстары туралы жалпы ұғым Дауысты, дауыссыз дыбыстардың жіктелуі Үндестік заңы
		04	Орфография, орфоэпия Буын және тасымал Екпін Екпіннің түрлері
03	Сөзжасам	05	Сөздік құрам Түбір сөз Түбір және қосымша Жұрнақ
		06	Туынды түбір мен түбірлес сөздер Біріккен сөз, қос сөз, қысқарған сөздер
04	Морфология	07	Зат есімнің түрлері Сын есімнің түрлері
		08	Сан есімнің түрлері Есімдіктің түрлері Етістіктің түрлері, категориялары
		09	Үстеудің түрлері Еліктеу сөздер, одағай, шылау
05	Синтаксис	10	Сөз тіркестерінің байлынысу түрлері: меңгеру, қабысу, жанасу, матасу Сөз тіркесінің түрлері Сөйлемнің айтылу мақсатына қарай бөлінуі Сөйлем мүшелері Сөйлемнің бірыңғай, айқындауыш, жалпылауыш мүшелері

		11	Жақты, жаксыз сөйлем Жалаң және жайылма сөйлем Толымды, толымсыз және атаулы сөйлем Салалас, сабақтас құрмалас сөйлем, түрлері Аралас құрмалас сөйлем, түрлері
		12	Оқшау сөздер Қыстырма және қаратпа сөздер Төл сөз, автор сөзі, төлеу сөз Одағай сөздер
06	Пунктуация Тыныс белгілері Стилистика Сөз мәдениеті Шешендік сөз	13	Нүкте, көп нүкте Қабаттаса келген тыныс белгілері Тырнақша, жақша Стиль, оның түрлері Сөз мәдениеті. Шешендік өнердің тарихы Шешендік сөздің түрлері
07	Ауыз әдебиеті	14	Тұрмыс-салт жырлары, ертегілер Аңыздар, шешендік сөздер, айтыс, оның түрлері Мақал-мәтел, жұмбақтар
08	XIX ғ. II жартысындағы ағартушылар	15	Шоқан Уәлихановтың өмірі мен шығармашылығы Ыбырай Алтынсариннің өмірі мен шығармашылығы Ыбырай Алтынсарин «Атымтай Жомарт» әңгімесі «Дүние қалай етсең, табылады?»
		16	Абай Құнанбайұлы Өмірі, өлеңдері, поэмалары мен қарасөздері
09	XX ғ. басындағы әдебиет	17	Шәкәрім Құдайбердіұлы өмірі мен шығармашылығы Ахмет Байтұрсынов өмірі мен шығармашылығы Міржақып Дулатов өмірі мен шығармашылығы Мағжан Жұмабаев өмірі мен шығармашылығы Бейімбет Майлин өмірі мен шығармашылығы Сәкен Сейфуллин «Көкшетау» поэмасы Ілияс Жансүгіров «Күй» поэмасы (үзінді) Жүсіпбек Аймауытов «Өнші» әңгімесі
10	Ұлы Отан соғысы және одан кейінгі жылдардағы әдебиет	18	Жамбыл Жабаев өмірі мен шығармашылығы Сәбит Мұқанов өмірі мен шығармашылығы Ғабит Мүсірепов өмірі мен шығармашылығы Мұхтар Әуезовтің өмірі мен шығармашылығы Ғабиден Мұстафин «Қарағанды» романынан үзінді 20-30ж. әңгімелері, аудармалары, драматургиясы Мұхтар Әуезовтің «Еңлік-Кебек» пьесасы Мұхтар Әуезов «Абай жолы» роман-эпопеясы, 1-кітап «Қайтқанда» Мұхтар Әуезов «Абай жолы» роман-эпопеясы, 2-кітап «Тайғақта» Мұхтар Әуезов «Абай жолы» (романнан үзінді), 3-кітап
11	Әдебиет теориясы	19	Троп, фигура, өлең құрылымы, ұйқасы және олардың түрлері
12	XX ғ. ортасы және аяғындағы әдебиет, қазіргі заман әдебиеті	20	Мұқағали Мақатаев поэзиясы Қадыр Мырза Әлі «Аралым» Мұхтар Шахановтың «Компьютербасты жарты адамдар» концепциясы «Өркениеттің адасуы» (романнан үзінді) проза және драматургия Әбдіжәміл Нұрпейісов «Қан мен тер» романы

		Дулат Исабеков «Әпке» Қабдеш Жұмаділов «Қаздар қайтып барады» повесі Бердібек Сокпақбаев «Он алты жасар чемпион» (әңгіме) Сайын Мұратбеков «Телі өскен ұл» повесі Ермек Өтетілеуұлы – ақын, қайраткер Ұлықбек Есдәулет «Қара пима» поэмасы Қайнар Олжай «Жер мен аспан арасындағы дастан» Думан Рамазан «Соңғы дем» әңгімесі Несіпбек Айтұлы «Бәйтерек» поэмасы Балғабек Қыдырбекұлы «Теміржолшы»
Мәнмәтіндік тапсырмалар (мәтін, кесте, графика, статистикалық ақпараттар, суреттер және т.б).		

4. Тапсырма мазмұнының сипаттамасы:

Фонетика мен графика: орфографиялық және орфоэпиялық дағдылар

Орфоэпия мен орфография: әдеби тіл нормалары мен орфографиялық біліктіліктері

Лексика: тілдік материалдарда лингвистикалық білімдерін қолдана білу

Сөзжасам: тілдік материалдарда лингвистикалық білімдерін қолдана білу

Морфология: тілдік материалдарда лингвистикалық білімдерін қолдана білу

Синтаксис: тілдік материалдарда лингвистикалық білімдерін қолдана білу

Пунктуация: тыныс белгілерді қолдана білу дағдылары

Стилистика: әдеби тілді меңгеру дәрежелері, сөйлем құрау дағдылары

Халық ауыз әдебиеті: түрлері, ерекшеліктері

Ежелгі дәуір әдебиеті: жазба ескерткіштерінің тарихы, түрлері

XI-XVIII ғ. әдебиет: жыраулар поэзиясының даму кезеңдері, өкілдері

XIX ғ. I жартысындағы әдебиет: әдеби ағымдар

XIX ғ. II жартысындағы әдебиет: жаңа әдеби ағымдар мен бағыттардың, реализмнің тууы

XX ғ. басындағы әдебиет: 20-30 жылдардағы әдебиет; әдеби жанрдың дамуы және көрнекті өкілдері

Ұлы Отан соғысы және одан кейінгі жылдардағы әдебиет: Ұлы Отан соғысы кезіндегі және одан кейінгі жылдардағы қазақ әдебиетінде соғыс, отаншылдық тақырыптың қалыптасуы; жанрлардың дамуы және көрнекті өкілдері

Туысқан халықтар әдебиеті: туысқан халықтар әдебиеті туралы түсінігі

Әдебиет теориясы: әдеби-теориялық ұғымдар түсінігі

Қазіргі әдебиет: қазіргі заман әдебиеті, жанрлық ерекшелігі

5. Тест тапсырмаларының формалары: Бір дұрыс жауапты жабық формадағы 50 тест тапсырмасы.

Тест екі блоктан тұрады.

B1 бөлігі - бір дұрыс жауабы бар (1/4) 40 тапсырма

B2 бөлігі - екі мәнмәтінге бір дұрыс жауабы бар 10 тапсырма

Тестке негізгі бөлімдердің материалдары енгізілді.

6. Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының қиындығы: тест тапсырмаларының қиындығы 3 деңгейде беріледі: базалық деңгейде (A) – 25 %; орташа деңгейде (B) – 50 %; жоғары деңгейде (C) – 25 %

Базалық деңгейдегі тест тапсырмалары қарапайым білім мен дағдыларын пайдалануға, түсушінің ең төменгі дайындық деңгейіне баға беруге, белгілі бір нұсқаулардың көмегімен әрекеттерді орындауға, қарапайым дәлелдер мен ұғымдарды пайдалануға негізделген.

Орташа деңгейдегі тест тапсырмалары негізгі білім мен дағдыларын дұрыс пайдалануға, жаңа жағдайларда қарапайым модельдерді тануға, деректерді талдау мен салыстыруға, жүйелеуге, дәлелдерді қолданып, ақпаратты жалпылау мен қорытынды жасау қабілеттерін бағалауға негізделген.

Жоғары деңгейдегі тест тапсырмалары неғұрлым күрделі білім мен дағдыларын пайдалануды, тапсырмалардың күрделі модельдерін тануды, мәселелерді шешу үшін білім

мен дағдыларын біріктіруді, күрделі ақпаратты немесе деректерді талдауды, пайымдауды, тұжырымдарды негіздеуге бағытталған.

7. Тест тапсырмаларын орындау уақыты: Бір тапсырманы орындаудың орташа ұзақтығы 1-1,6 минутты құрайды. Тестілеудің толық орындалу уақыты – 80 минут.

8. Бағалау: Аттестация кезінде тестілеудің жиынтық балы есептелінеді.

Төрт жауап нұсқасынан бір дұрыс жауап таңдалған тапсырма үшін 1 балл, дұрыс орындалмаған тапсырмаға 0 балл алады.

9. Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақ тілі мен әдебиеті 11-сынып Т2 1-бөлім
2. Қазақ тілі мен әдебиеті 11-сынып Т2 2-бөлім
3. Қазақ тілі мен әдебиеті, Ф.Оразбаева, Ж.Дәулетбекова, А.Рауандина, Р.Рахметова, Қ.Жайлаубаева Көкжиек-Гаризонт, 10-сынып, Алматы
4. М.О.Әуезов. Абай жолы: Роман-эпопея. Бірінші кітап – Алматы Жазушы, 2013
5. М.О.Әуезов. Абай жолы: Роман-эпопея. Екінші кітап – Алматы Жазушы, 2013
6. М.О.Әуезов. Абай жолы: Роман-эпопея. Үшінші кітап – Алматы Жазушы, 2013
7. Қазақ тілі Дидактикалық материалдар Т. Еркекова, К.Бертілеуова Арман-ПВ, 2019
8. Қазақ тілі Мұғалім кітабы Т.Еркекова, Н.Дүсіпова, Г.Токтыбаева Арман-ПВ, 2019
9. Қазақ тілі мен әдебиеті Оқыту әдістемесі З.Ерназарова, А.Бекетова, С.Кужакова 1,2-бөлім Атамұра, 2020
10. Қазақ тілі мен әдебиеті Методическое руководство Г.Косымова, Ш.Ергожина, Е.Арын Мектеп, 2019
11. Қазақ әдебиеті С.Дәрібаев, Г.Орда, А.Сатымова 8-класс Алматы Мектеп 2018
12. Қазақ тілі (Лексика фонетика морфология синтаксис) Ш.Бектұров, Атамұра 2006
13. Қазақ тілі Лексика, фонетика, морфология мен синтаксис Ғ.Әбуханов, Н.Есімбеков Алматы- 2012
14. Қазақ әдебиетінің тарихы Г.Умарова, С.Шарабасов Фолиант баспасы 2011
15. Қазақ әдебиеті С.Тұрсынғалиева, А.Такишева 10-сынып Арман –ПВ, 2014
16. Қазақ балалар әдебиеті Ж.Рүстемова Эбро, 2019
17. Қазақ әдебиеті Г.Орда, С.Дәрібаев, А.Сатымова 10-сынып Алматы Мектеп-2019
18. Қазақ тілі мен әдебиеті Ф.Оразбаева, Ж.Дәулетбекова, А.Рауандина, Р.Рахметова, Б.Мукеева 10-сынып, 1-бөлім Көкжиек-Горизонт, 2019
19. Қазақ тілі мен әдебиеті Ф.Оразбаева, Ж.Дәулетбекова, А.Рауандина, Р.Рахметова, Б.Мукеева 10-сынып, 2-бөлім Көкжиек-Горизонт, 2019
20. Жалпы білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған «Қазақ тілі мен әдебиеті» жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (жаратылыстану-математикалық бағыт, қоғамдық-гуманитарлық бағыт)
21. Қазақ тілі энциклопедиясы, Қазақстан даму институты, 1998
22. Гарфика Орфография Орфоэпия У.Нұргелді Алматы, 2018
23. Қазақстан жазушылары: XX ғасыр, Анықтамалық Алматы, 2004
24. Қазақ тілінің лексикологиясы А.Айғабылұлы Дәуір-кітап, 2013
25. Қазіргі қазақ тілінің фонетикасы С. Мырзабеков Алматы, 2006

Жарық

- d -

quli

Waf